

8. Міністерство освіти і науки України. Новини. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/shvaleno-dorozhnyu-kartu-vikoristannya-nauki-tehnologij-ta-innovacij-dlya-dosyagnennya-cilej-stalogo-rozvitku>
9. Писаренко Т.В., Кваша Т.К., Мусіна Л.А. та ін. Дорожня карта використання науки, технологій, інновацій для досягнення Цілей сталого розвитку: колект. монографія. Київ: УкрІНТЕІ, 2023. 391 с. <http://doi.org/10.35668/978-966-479-135-6>.

Кобиляк Д. М., канд. екон. наук Краснікова Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ВІДХОДАМИ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність зменшення вичерпання природних ресурсів не підлягає сьогодні сумніву. Протягом останнього століття спостерігається збільшення у вісім разів видобутку ресурсів та подвоєння особистого споживання матеріалів. В майбутньому очікується, що вплив переходу на низьковуглецеві технології на видобуток ресурсів буде величезним і загострить цю тенденцію. Перехід до економіки замкненого циклу був запропонований як можливе рішення цих проблем. Він може скоротити відходи, викиди вуглекислого газу та глобальний видобуток ресурсів.

До цього часу не існує єдиного визначення економіки замкненого циклу, яку часто сприймають як поєднання повторного використання та переробки. Інші визначення підкреслюють необхідність більш ефективного використання продуктів і процесів, подовження терміну служби продукту, пошук нових напрямків використання матеріалів, а також зміну бізнес-моделей та організації виробництва й споживання [1; 2].

Міжнародний розподіл праці в сучасній світовій економіці породжує ефект витоку. Ефект витоку полягає у переміщенні промисловості з розвинених країн до країн, що розвиваються, внаслідок жорсткої екологічної політики, яка підвищує ціни в розвинених країнах. Цьому ефекту поки що приділяється мало уваги в контексті циркулярної економіки. Група вчених виявила три канали, які інспірують ефект витоку: канал конкурентоспроможності, канал попиту і канал енергії. Канал конкурентоспроможності показує, що жорстка кліматична політика в регіоні може послабити його конкурентоспроможність. Але це не єдиний шлях формування торговельних потоків, пов'язаних з відходами [3].

Циркулярна економіка зазвичай розглядається на національному рівні, де внутрішні відходи або переробляються в межах території країни, або викидаються всередині країни. Проте глобальна економіка розширяє межі економіки замкненого циклу. Тенденції економіки замкненого циклу в світі значно вплинули на міжнародні торгові потоки відходів. Це наслідок потенційної можливості направляти відходи до країн з порівняльними перевагами у сортуванні та переробці, що можуть допомогти підвищити глобальні темпи переробки.

З 2000 року обсяги експортованих відходів значно збільшилися, і очікується, що ця тенденція буде тільки посилюватись зі зростанням глобалізації світу. У список п'яти найбільших експортерів відходів у світі на 2022 рік увійшли США, Німеччина, Бразилія, Канада та Нідерланди. У список п'яти найбільших імпортерів у світі за обсягом вартості на 2022 рік увійшли: Китай, Німеччина, США, Південна Корея та Нідерланди [4].

Експорт відходів за період з 2000 по 2022 рік за структурою, на основі загального обсягу експорту за вагою, очолювали: лісова промисловість і папір, метали, харчова промисловість та корми для тварин, шлако-зольні та інші промислові відходи. На решту шість категорій (пластмаси, скло, текстиль, електроніка, гума та шини, а також непродовольчі продукти тваринного походження) припадало всього близько 5% [4].

Отже, сьогодні вже сформувався міжнародний ринок торгівлі відходами. Однак, ще не всі питання, пов'язані з регулюванням цього ринку, відображені в правилах торгівлі. Якщо торгівля відходами не регулюється і не контролюється, вона може завдати шкоди навколишньому середовищу та здоров'ю людей. Більше того, відходи, що містять небезпечні речовини, можуть спричинити забруднення суходолу та океанів і мати катастрофічні наслідки для навколишнього середовища. Введення обмежень на експорт відходів і прийняття заходів щодо моніторингу можуть обмежити або запобігти екологічним ризикам. Окрім запобігання забрудненню, встановлення правил торгівлі відходами також може гарантувати, що сировина, яка міститься в відходах, може бути повторно використана або перероблена, і, таким чином, сприяти розвитку стійкої економіки замкненого циклу. Отже, зазначені вище аспекти, підкреслюють важливість регулювання торгівлі відходами на міжнародному рівні для запобігання серйозним екологічним проблемам та забезпечення сталого використання ресурсів. Це

передбачає введення обмежень на експорт відходів, розвиток ефективної системи моніторингу та контролю за обігом відходів. Крім того, створення ефективної системи управління відходами може сприяти створенню сталої економіки замкненого циклу, де відходи переробляються та використовуються знову, що сприяє зменшенню витрат ресурсів та забруднення навколишнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Korhonen, J., Honkasalo, A. & Seppala, J. (2018). Circular economy: the concepts and its limitations. *Ecol. Econ.* 143, 37-46.
2. Morsetto, P. (2020). Targets for a circular economy. *Resource Conserv. Recycl.* 153, 104533.
3. Tan, X., Liu, Y., Cui, J. & Su, B. (2018). Assessment of carbon leakage by channels: an approach combining CGE model and decomposition analysis. *Energy Econ.* 74, 535-545.
4. World Bank Group (2021). What a waste 2.0: a Global Snapshot in Solid Waste Management to 2050. URL: [//datatopics.worldbank.org/what-a-waste/trends_in_solid_waste_management.html](https://datatopics.worldbank.org/what-a-waste/trends_in_solid_waste_management.html).

Коротя О. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному світі спостерігається посилення конкурентної боротьби між країнами, трансформація ролі держав у міжнародних відносинах і посилення міжнародного поділу праці. Поняття «глобалізація» є досить новим і має багато різних інтерпретацій і визначень. Глобалізація сприяє збільшенню кількості, асортименту та якості вироблених товарів, що призводить до більшої свободи та прогресу. З іншого боку, особливо в країнах, що розвиваються та з перехідною економікою, глобалізація може призвести до поглинання сформованих ринків транснаціональними компаніями.

Протягом останніх 16 років Швейцарський економічний інститут за участю Федерального Швейцарського технологічного інституту розробляє індекс рівня глобалізації для країн світу. Економічні, політичні та соціальні аспекти глобалізації є основою KOF Index of Globalization. Зауважимо, що з 1970-х років значення індексу ступеня глобалізації світових країн, який показує, наскільки добре одна нація інтегрована в глобальний простір, зростало.